

Inhoud

1	Samenvatting.....	3
2.	Inleiding.....	4
2.1	Opdracht en gemaakte afspraken.....	4
2.2	Versterkingsproces op hoofdlijnen.....	4
3.	Kaders en randvoorwaarden.....	7
3.1	Bewoner centraal.....	7
3.2	Wetgeving en governance.....	7
3.3	HRA.....	7
3.4	NPR.....	8
3.5	Bestuurlijke afspraken.....	8
3.5	Opname op verzoek.....	9
3.7	Versterking bijzondere situaties.....	10
3.8	Samenhang met schade.....	10
3.9	Discretionaire bevoegdheid burgemeester.....	10
4	Prioriteren en plannen.....	11
4.1	Omvang opgave.....	11
4.2	Uitgangspunten.....	11
4.3	Versnellen.....	11
4.4	Capaciteit.....	12
4.4.1	Tijdelijke huisvesting.....	12
4.4.2	O&B capaciteit.....	12
4.4.3	Uitvoeringscapaciteit.....	12
4.4.4	Varianten.....	12
5	Versterking gemeenten xxx.....	14
5.1	Lokale context en visie.....	14
5.2	Nationaal Programma Groningen.....	14
5.3	Omvang opgave en gebieden.....	14
5.4	Meerjarige ambitie.....	14
5.5	Opname en beoordeling 2020 (op basis van verstrekte verdeelsleutel).....	14
5.5.1	Sectorale programma's.....	14
5.5.2	Gebouwen.....	14
5.6	Uitvoering 2020.....	14
5.6.1	Sectorale programma's.....	14
5.6.2	Gebouwen.....	14

6 Risico's.....14
7 Communicatie..... 15
8 Rapportage en monitoring..... 15

Bijlage

Versnellingspakket

CONCEPT

1 Samenvatting

CONCEPT

2. Inleiding

2.1 Opdracht en gemaakte afspraken

Op hoofdlijnen zijn de volgende afspraken gemaakt tijdens het bestuurlijk overleg van 5 juni 2018, welke dienen als vertrekpunt voor het plan van aanpak:

- Veiligheid, navolgbaarheid en uitlegbaarheid staan bovenaan bij de versterkingsopgave.
- De lokale stuurgroep vervult een regisserende rol in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting haar inwoners.
- Ingezet wordt op het versnellen van opname, beoordeling en uitvoering.
- De norm 10^{-5} blijft te allen tijde leidend.
- Om snelheid te maken is het van belang dat de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel en de batches 1.467+ en 1.588 op korte termijn in uitvoering gaan.
- Hierbij is van belang dat de gebouwen waarvan het risicoprofiel het hoogst is, die waarschijnlijk niet voldoen aan 10^{-5} , eerst aan de beurt zijn.
- Het HRA-model wordt gebruikt om jaarlijks de gebouwen qua opname te prioriteren. Het model is nog niet in staat om te bepalen hoe die gebouwen versterkt moeten worden en wat het individuele veiligheidsniveau van het gebouw is. Hiervoor wordt blijvend gebruik gemaakt van de bestaande systematiek, met als basis de NPR, totdat een alternatieve aanpak – technisch gevalideerd en juridisch houdbaar – beschikbaar is.
- Bestaande batches en het programma Heft in Eigen Hand en Eigen Initiatief worden uitgevoerd op basis van de liggende versterkingsadviezen, met uitzondering van batches 1.581 en 3260. Van batch 1581 en 3.260 gaan p50 en p90 adressen door volgens liggend VA. Panden met een normaal risicoprofiel worden volgens een steekproef herbeoordeeld. Bij weinig verschil met de uitkomsten tussen het liggende VA en de herbeoordeling stopt de steekproef en worden de liggende adviezen uitgevoerd. Bij veel verschil wordt er herbeoordeeld op basis van de NPR18.
- De zorgvisie die is vastgesteld wordt in uitvoering gebracht.
- Het Rijk wordt wettelijk verantwoordelijk voor de te behalen veiligheid door de versterkingsaanpak. Alle kosten die worden gemaakt vanuit veiligheidsperspectief of op basis van bestuurlijke afspraken, worden vergoed door het Rijk. In de tussenperiode loopt vooralsnog de financieringsstroom via NAM.
- Tot het moment dat per onderwerp nieuwe afspraken zijn gemaakt, blijven eerdere afspraken uit het Meerjarenprogramma 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen' (MJP) van kracht.
Aanvullend is er met het versnellingspakket een serie maatregelen vastgesteld in het Bestuurlijk overleg Groningen. Het versnellingspakket is toegevoegd in de bijlage.

2.2 Versterkingsproces op hoofdlijnen

Met de gebouweigenaren wordt een proces doorlopen. Dit proces start vanaf het moment dat gebouweigenaren in beeld komen door middel van de risico gestuurde HRA-methodiek en eindigt bij het opleveren van een woning op norm conform de meest actuele NPR.

De werkwijze en het doorlopen van het proces met gebouweigenaren die al 'in beeld' zijn (onderdeel van 1.467+, 1.588 en 1.581 en 3260) verloopt anders dan voor de gebouweigenaren die nieuw in het versterkingsprogramma worden opgenomen. Met de 'bekende' eigenaren wordt eerst het gesprek gevoerd over wat hun mogelijkheden zijn. Afhankelijk van hun keuze wordt het proces verder opgepakt. Welke aanpak vanuit communicatie wordt gekozen om deze bewoners te informeren is afhankelijk van de afspraken die per gemeente in overleg met het betreffende Versterkingspunt van NCG zijn gemaakt. Voor een integrale uitvoeringsplanning wordt met lokale stuurgroepen en hun organisaties afgestemd. Het programma Eigen Initiatief doorloopt een eigenstandig proces.

Start

Bij de start zien de stappen er als volgt uit:

- Vaststellen werkvoorraad naar aanleiding van HRA-risicoanalysemethodiek (in lijn met de herziene aanpak als afgesproken tijdens het bestuurlijk overleg van 20 sept 2018);
- Vaststellen van de voortgang in de uitvoering van bestaande batches en randvoorwaarden (zoals tijdelijke huisvesting en vergunningen) omgeving voorbereiden;
- Planningen en afspraken maken over de communicatie met de betreffende gemeenten;
- Contact opnemen met gebouweigenaren, afspraken inplannen;
- Kennismaken met gebouweigenaren, toelichting geven over het Mijnraadadvies, HRA-methodiek, vervolgstappen, etc. etc.;
- Opnameplan in overleg met eigenaar doornemen en toestemming vragen om dit in te plannen.

Opname/beoordeling en normbesluit

Met de bewoner wordt een opname (uitgebreid of validatie) -afpraak gemaakt, uit de opname volgt een sterkteberekening, tenzij de opname eerst wordt gemaakt voor aanvulling van de database. Wanneer dat laatste het geval is, wordt dit uitgelegd. De sterkteberekening wordt vervolgens met de eigenaar besproken. Uit de berekening wordt duidelijk of een gebouw al dan niet voldoet aan de norm 10^{-5} . Zo niet, dan wordt de gebouweigenaar begeleid in het vervolgen van het traject. Voldoet de woning aan de norm, dan is versterken niet noodzakelijk en kan het traject hier eindigen voor de eigenaar.

In het wetsvoorstel van de Tijdelijke wet Groningen wordt een aantal uitgangspunten omschreven voor het normbesluit, waaronder:

- NCG neemt het normbesluit namens de minister van BZK. Het normbesluit bepaalt of een gebouw wel of niet voldoet aan de veiligheidsnorm¹.
- Indien een gebouw niet voldoet aan de veiligheidsnorm bevat het besluit het soort maatregelen dat noodzakelijk is om aan de veiligheidsnorm te voldoen. De invulling van de maatregelen wordt in gezamenlijkheid met bewoners na het normbesluit uitgewerkt. De uiteindelijke maatregelen worden in het Versterkingsbesluit opgenomen.
- Indien een gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm en de eigenaar niet in bezwaar gaat is het proces met het normbesluit ten einde.
- Tegen het normbesluit staat bezwaar en beroep open. De NCG heeft tot taak het namens de minister nemen van beslissingen op bezwaar tegen normbesluiten.

¹ De veiligheidsnorm is gebaseerd op een maximaal aanvaardbaar individueel risico van 10^{-5} per jaar.

Planvorming

Het versterkingsadvies is vertrekpunt voor verdere planvorming. De waardebepalingen geven richting aan het gesprek en mogelijkheden die met bewoners kunnen worden verkend: versterken, sloop-nieuwbouw of herbouw.

De volgende stappen moeten worden doorlopen:

- Er wordt een projectdefinitie opgesteld, een projectvoorstel en een projectplan (in overleg met de uitvoerende organisatie en de eigenaar/bewoner). Het plan van eisen komt hiermee zo volledig mogelijk tot stand binnen de grenzen van de financiële kaders;
- De definitieve begroting komt in beeld en het bedrag waarvoor de versterking dan wel sloop/nieuwbouw moet worden gerealiseerd (bouwbudget) wordt vastgesteld binnen de kaders voor versterken;
- Het bouwbudget is in beheer bij een publieke partij. Onderzocht wordt of en op welke wijze dit bouwbudget, als de bewoner hiervoor kiest, aan de bewoner beschikbaar gemaakt kan worden in een depot. Bij sloop-nieuwbouw wordt geen geld uitgekeerd;
- Marktpartijen kunnen worden geselecteerd, keuzes worden waar mogelijk (in samenspraak) met de woningeigenaren gemaakt;
- Het ontwerp kan in overleg tussen de eigenaar en de aannemer worden gemaakt (concepten, voorlopige, definitief ontwerp).

Realisatie

Om van definitief ontwerp naar opgeleverd gebouw te komen, is nog een aantal stappen noodzakelijk. Hierbij kan een gebouweigenaar ook kiezen voor uitvoering onder eigen beheer. Er geldt een aantal spelregels, maar in een regulier traject worden onderstaande stappen en overeenkomsten met de eigenaren doorlopen.

- Het uitvoeringsplan, inclusief planningen, vergunningen etc.
- Aanbestedingen/contracten.
- Depotovereenkomst. Hieruit worden alle kosten betaald.
- Overeenkomst met eigenaar/vaststelling overeenkomst.
- Uitvoering kan starten conform gemaakte afspraken en uitvoeringsplan.
- Opleveringsdocumenten en een opleverdossier met normverklaring.
- Oplevering van de woning en daarmee afsluiten van het traject.
- Evaluatie en mogelijkheden en/of wensen voor nazorg.

De vervangende zekerheid zal of door middel van de bankgarantiefaciliteit (hoge impact) of door middel van de vaststellingsovereenkomst/ versterkingsbesluit/ subsidiebesluit worden geboden. De eigenaar is verantwoordelijk voor het ophalen van de toestemming van zijn geldverstrekker.

3. Kaders en randvoorwaarden

3.1 Bewoner centraal

De bewoner staat in deze aanpak centraal. Het gaat immers om het huis, het thuis van mensen zelf. Het is geen puur technische operatie. Samen zorgen we voor een aanpak waarin duidelijk is wat de bewoner kan verwachten, zodat we perspectief kunnen bieden. De aanpak focust zich op twee belangrijke ingrediënten: het zo snel mogelijk in uitvoering nemen van de meest risicovolle gebouwen en een versnelling van de versterkingsaanpak.

3.2 Wetgeving en governance

Op dit moment geldt de beleidsregel 'Besluit versterking gebouwen Groningen'. Er wordt gewerkt aan wetgeving voor de versterking. Deze wet is in consultatie geweest, er wordt nu hard gewerkt door het ministerie van Binnenlandse Zaken om de wet uit te werken.

3.3 HRA

De HRA wordt gebruikt om gebouwen op volgorde van verwacht risico te zetten. Gemeenten en NCG kunnen op basis van de HRA een prioritering binnen de uitvoering aanbrengen. Op basis van de prioritering stellen de gemeenten een lokaal plan van aanpak op. Deze wordt vastgesteld in de gemeenteraad. De lokale plannen van aanpak dienen als input voor het integrale Meerjarigversterkingsplan dat wordt vastgesteld door het VOG. Daarbij moet rekening worden gehouden met de volgende aandachtspunten:

- De modellen worden nog doorontwikkeld, en de gebruikte databases zijn nog niet gevuld tot een benodigd kwaliteitsniveau.
- De typologie-indeling is gericht op een screening van grote aantallen.
- De toets van kwetsbaarheid van gebouwen wordt op typologie-niveau uitgevoerd en deze toets is beperkter dan die in de NPR.
- Er wordt gewerkt aan het meenemen van de CC2-/CC3-gebouwen in de prioritering.
- HRA is geen toetsingsinstrument voor individuele gebouwen, want aan technische en juridische voorwaarden die daarvoor nodig zijn wordt nog niet voldaan.

Om de HRA als prioriteringsinstrument te kunnen gebruiken, heeft NCG gezocht naar een manier om een oplossing te bieden voor de geconstateerde beperkingen. Hiervoor zijn toetsingscriteria opgesteld waarbij een weging is gemaakt tussen de noodzaak om snel met de meest risicovolle gebouwen aan de slag te gaan en de (beperkte) toepasbaarheid van de lijst.

De toetsingscriteria zijn:

- Bij selectie van één adres uit een blok van 2-onder-1 kapwoningen, of één/enkele adres(sen) maar niet alle adressen binnen een blok van rijwoningen, of één/enkele adres(sen) binnen één-en-hetzelfde appartementengebouw met meerdere adressen, behorend tot dezelfde CVW-typologie, ook de resterende adressen uit het blok/appartement toevoegen.
- Bij selectie van één adres uit een blok van woningen, niet behorend tot dezelfde typologie maar constructief wel met elkaar verbonden, ook de omringende woningen meenemen (clusteren) in de analyse om de onderlinge invloed te kunnen onderzoeken. Het betreft hier veelal uniek, vrijstaande woningen die als constructief 'gekoppeld' of aanleunend kunnen worden beschouwd.
- Bij selectie van één (of enkele) woningen uit blok van 2-onder-1 kapwoningen of rijwoningen, ook adressen van woningen binnen één-en-hetzelfde type/typologie toevoegen die zich in de directe omgeving (zelfde wijk, straal van 100 meter, zelfde PGA-waarde conform NPR9998:2018) bevinden.
- Bij selectie van een adres uit een blok van 2-onder-1 kapwoningen of rijwoningen, ook adressen van woningen binnen één-en-hetzelfde type/typologie toevoegen die zich niet in

de directe omgeving bevinden. PGA-waarde conform de NPR 2018 als indicatie meenemen. Dient gelijk of hoger te zijn aan/dan de geselecteerde adres(sen).

- Toevoegen van woningen die conform plattegrond, opbouw, bouwjaar en openingsratio overeenkomen met woningen die in de MRL-P50 groep worden vermeld en waarvoor wordt geadviseerd door nadere opname uitsluitend te geven.
- Toevoegen van meerlaagse bouwtypes met een hoofdconstructie van metselwerk in hoge PGA-gebieden conform de NPR 2018.
- Toevoegen van woningen die voorkomen op de Acut Onveilige Situaties-lijst en de stuttenlijst (periodiek).
- Toevoegen van adressen met significante schade.
- Afvoeren van reeds versterkte woningen.

Doorontwikkeling HRA

Wetenschappers zijn het er over eens dat de HRA een technisch bruikbaar instrument is, waarmee goed kan worden geprioriteerd. Het moet nog nader worden aangescherpt om ook te kunnen benutten voor het beoordelen van gebouwen. Om dit eventueel wel mogelijk te maken is het met name van belang dat wordt doorgewerkt aan de exposure database die de informatie bevat over de gebouwen in Groningen.

De volgende stappen moeten in ieder geval worden gezet:

- Alle al beschikbare informatie uit inspecties het uitgevoerde inspectieprogramma van NCG moet worden toegevoegd aan de database. Deze opdracht moet aan het einde van 2019 zijn uitgevoerd en kan worden meegenomen in de HRA run voor 2020.
- SodM heeft geadviseerd om complexe schadegevallen ook toe te voegen. Om de samenhang met schadegevallen te laten slagen, is er een convenant opgesteld tussen TCMG en NCG welke op 11 september jl. is ondertekend. Vervolgens wordt gekeken of er gestart kan worden met een aantal adressen om schade en versterken gecombineerd op te pakken.
- De typologieën in de HRA zijn heel breed en kennen een grote interne variatie. Deze indeling zal moeten worden verfijnd, strevend naar optimalisatie. In de HRA 2019 is hier een eerste stap mee gemaakt. De in het project Versnellen te ontwikkelen typologieën kunnen hier input voor leveren. NCG is bezig met een uitwerking op basis van de typologieën die in HRA staan.

3.4 NPR

Bij nieuw uit te voeren opnames en beoordelingen wordt gebruik gemaakt van de NPR9998:2018. Het ministerie van BZK heeft NEN de opdracht gegeven de NPR door te ontwikkelen. Vanzelfsprekend moet een update (minimaal) beleidsmatig van toepassing worden verklaard, waarbij ook wordt aangegeven vanaf wanneer of voor welke gebouwen met de nieuwste inzichten beoordeeld kan worden.

Per 21 december 2018 is een update van de webtool beschikbaar gekomen met aangepaste seismische belastingen ten opzichte van voorgaande versie. Deze zijn tot stand gekomen op basis van de laatste technische inzichten en ontwikkelingen, waaronder implementatie van Ground Motion Model (GMM) v5. De belastingen gebaseerd op GMM v4 uit 2017 blijven in de webtool beschikbaar.

De belastingen van GMM v5 zijn geordend in 3 tijdvakken: t1, t2 en t3, welke overeenkomen met de jaren 2018-2020, 2020-2023 en 2023-2027. Deze tijdvakken met optredende belastingen zijn gekoppeld aan de afbouw van de gaswinning volgens het basispad voor het gemiddelde winterscenario (zie Kamerbrief over gaswinning Groningen d.d. 29 maart 2018). Daarmee kan vooruit worden gelopen op ontwikkelingen in de tijd bij een constructieve analyse en kunnen prioriteiten worden bepaald.²

3.5 Bestuurlijke afspraken

² <http://seismischekrachten.nen.nl/>

1.467+

Van batch 1.467+ wordt de versterking doorgezet omdat voor deze groep verwachtingen zijn gewekt en vergevorderde afspraken zijn gemaakt. Dit geldt voor de volledige batch, ongeacht het risicoprofiel. De eigenaar beslist of het aanbod van de versterkingsmaatregelen kan worden uitgevoerd. Als een eigenaar instemt, dan wordt het vervolgtraject doorlopen.

1.588

Over batch 1588 zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Rijk en de betreffende gemeenten. Vanwege vergevorderde afspraken en gewekte verwachtingen hebben alle eigenaren de mogelijkheid om het liggende versterkingsadvies uit te voeren, of te kiezen voor sloop/nieuwbouw indien dit goedkoper is dan versterken. Het verschil met batch 1.467+ is dat de eigenaren uit batch 1.588 zelf beschikking krijgen over het budget voor de versterking, in de vorm van een depot en dat zij dit budget zonder schotten kunnen inzetten. Eigenaren dienen hiervoor een subsidie aan te vragen via de gemeente waarin zij wonen (ondergebracht bij SNN) en kunnen hiermee zelf sturing geven aan hun plannen. Het budget voor sloop/nieuwbouw wordt bepaald op grond van een vastgesteld rekenmodel, de prijslijst. Tussen gemeenten en het Rijk zijn afspraken gemaakt over de geldstromen, hardheidsclausules, maatwerk, een risicofonds en een bestuurlijk ventiel.

1.581

Binnen batch 1.581 worden gebouwen uitgevoerd volgens liggend versterkingsadvies. Uitgezonderd zijn de zorgpanden. Deze panden gaan volgens de afspraken van het zorgconvenant.

Heft in Eigen Hand en Eigen Initiatief

Deze versterkingsadviezen worden uitgevoerd conform het liggend versterkingsadvies.

3.260

Deze batch bestaat voor een deel uit zorggebouwen die zijn ondergebracht in het zorgprogramma, deze worden daar dan ook opgepakt. Daarnaast zijn een aantal TVA's beschikbaar van andere gebouwen in deze batch. Bestuurlijk is afgesproken dat de liggende en nog op te leveren versterkingsadviezen van gebouwen met een verhoogd risicoprofiel of een licht verhoogd risicoprofiel worden uitgevoerd. Over de gebouwen met een normaal risico wordt nog een steekproef uitgevoerd.

2018

In de eerste drie kwartalen van 2018 zijn gebouwen geïnspecteerd op basis van MJP-brieven. Deze gebouwen zijn nog niet beoordeeld. Adressen kunnen waar gewenst, en binnen de beschikbare capaciteit, meegenomen worden in de plannen van aanpak 2020.

Uitgezette opdracht 2019 met verhoogd risicoprofiel

Deze adressen zijn in opdracht gegeven voor opname en beoordeling. De versterkingsadviezen zijn voor een deel geleverd in 2019, het overige deel wordt verwacht in het eerste half jaar van 2020.

Uitgezette opdracht 2019 met licht verhoogd risicoprofiel

Een deel van deze adressen is in opdracht gegeven voor opname en beoordeling. De versterkingsadviezen worden in 2020 verwacht.

3.5 Opname op verzoek

Het loket voor opname op verzoek wordt per 1 maart 2020 opengesteld. Bewoner kan zich aanmelden en NCG voert daarna een bureaucheck uit. Hierbij wordt aan de hand van criteria beoordeeld of een gebouw wordt opgenomen. In de opname zal schade in de woning worden meegenomen. Er zal een check gedaan worden op de bouwtekening van de woning, de staat van de woning en hoe de woning er in de praktijk uitziet.

Bij de opdracht aan het ingenieursbureau voor een opname zal aanvullend gevraagd worden een expert oordeel te geven en een duidelijke rapportage te maken die ook voor de bewoner geschikt is. Met de uitkomst van de opname wordt de volgende stap bepaald. Deze stappen kunnen zijn:

- Woning geeft geen reden tot zorg
- Woning geeft wel reden tot zorg; het pand kan door gemeenten worden toegevoegd aan de plannen van aanpak.

- Woning geeft wel reden tot zorg, het pand wordt via een separaat proces beoordeeld.

De beoordeling kan leiden tot het toevoegen van een pand voor uitvoering, via de lokale plannen van aanpak. Of de beoordeling laat zien dat er geen beoordeling nodig is.

Aan het eind van het jaar zal er een evaluatie plaatsvinden. Dit levert input op voor de structurele invulling van het loket van opname op verzoek.

3.7 Versterking bijzondere situaties

Binnen de versterkingsopgave valt ook een groot aantal zogenoemde bijzondere of schrijnende gevallen. Hierbij valt onder meer te denken aan multiproblematiek, ofwel huishoudens waarbij naast de aardbevingsproblematiek ook nog sociale problemen meespelen. Vaak worden deze gevallen niet 'zwaar' genoeg geacht voor de Commissie Bijzondere Situaties. Daardoor vielen deze adressen tussen wal en schip, omdat zij op het reguliere traject moesten wachten.

De aanpak voor bijzondere situaties moet een vangnetconstructie worden voor gevallen die tussen en wal en schip terecht komen of zijn gekomen.

Bewoners die in aanmerking komen voor Versterking bijzondere situaties, worden hiervoor persoonlijk benaderd. De lijst met adressen is in november vastgesteld per gemeente. Met gemeenten in de lead wil de NCG gezamenlijk toetsingscriteria opstellen, die gemeentebreed worden erkend en kunnen worden ingezet. Daarbij moet onder andere naar de bestaande criteria van de Arbitrator en van de Commissie Bijzondere gevallen worden gekeken, om te voorkomen dat een dubbel systeem ontstaat.

3.8 Samenhang met schade

NCG streeft ernaar bij versterking eventuele schade te herstellen. Ook kan er vanuit schade aanleiding zijn te onderzoeken of een pand opgenomen en beoordeeld zou moeten worden. Ook het SodM heeft het advies gegeven panden met significante schade toe te voegen aan de lijst met geprioriteerde adressen. Een randvoorwaarde hiervoor is dat met TCMG tot overeenstemming kan worden gekomen over het delen van gegevens en operationele werkafspraken. Hiervoor is een convenant opgesteld welke op 11 september 2019 is ondertekend.

3.9 Discretionaire bevoegdheid burgemeester³

In 2019 werd door de Lokale Stuurgroep Versterken akkoord gegeven op een memo vanuit de gemeente Delfzijl. Het memo pleitte ervoor om een tijdelijk afwegingskader in te stellen, waardoor adressen die in eerste instantie niet in de versterkingsopgave waren betrokken, alsnog konden worden opgenomen in het Opname- en Beoordelingsprogramma. De wijzigingen in de scope werden ter instemming voorgelegd aan SodM en aan NCG werd opdracht gegeven om de betreffende adressen uit te voeren.

Om te voorkomen dat het toevoegen van adressen willekeurig wordt, zijn voor dit proces onderstaande routes bedacht.

Toevoegen van adressen aan het Opname- en Beoordelingsprogramma:

1. Toepassen discretionaire bevoegdheid van de burgemeester met als redenen:
  - a. Schrijnende gevallen (bijvoorbeeld psychische problemen of complexe schade);
  - b. Toepassen noodverband;
  - c. Maatschappelijke aanvaardbaarheid;
  - d. Overig, nader uit te werken.
2. Opname op verzoek (loket in ontwikkeling)

Toekennen van een verhoogde prioriteit:

1. Toepassen discretionaire bevoegdheid van de burgemeester met als redenen:
  - a. Schrijnende gevallen (bijvoorbeeld psychische problemen of complexe schade).
  - b. Samenloop van investeringen.
  - c. Toepassen noodverband.

³ Voorstel mogelijkheid discretionaire bevoegdheid eruit zou kunnen zien, gemeenten dienen te besluiten of ze dit integraal willen opnemen. Voorstel van NCG is om besluitvormingsproces en operationalisering in het tweede kwartaal van 2020 samen uit te werken.

NB: Soms zijn beide acties gewenst: Adres toevoegen aan de scope én voorrang geven in de planning voor opname en beoordeling.

Voor 2020 en verder, willen we graag onderzoeken of het afwegingskader definitief kan worden opgenomen, en daarmee voor alle aardbevingsgemeenten kan worden ingezet.

4 Prioriteren en plannen

4.1 Omvang opgave

De omvang van versterkingsopgave wordt vastgesteld op basis van de uitgebrachte HRA lijst inclusief de verrijking op basis van de vastgestelde toetsingscriteria⁴. Uiteraard wordt de nieuwe HRA lijst opgeteld bij de bestaande werkvoorraad. In eerste instantie wordt de werkvoorraad onderzocht op basis van de veiligheid. Dit betekent dat in de prioritering rekening gehouden wordt met de risicoprofielen die vanuit de HRA lijst aan panden worden meegegeven (verhoogd risico en licht verhoogd risico). Gemeenten kunnen vanuit eigen overweging panden toevoegen aan de werkvoorraad met een normaal risico. Op dit moment is de omvang van de versterkingsopgave ongeveer 26.500 adressen verdeeld over zeven gemeenten.

4.2 Uitgangspunten

- Prioriteit geven aan de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean) en deze opnemen en beoordelen met de NPR9998:2018, en vervolgens uitvoeren.
- Maximaal gebruik maken van de beschikbare beoordelingscapaciteit.
- Beoordelen van de gebouwen met verhoogd risico gaat vóór herbeoordeling.
- Over de versterking van individuele gebouwen wordt met de gebouweigenaren gesproken, zowel particulieren als woningcorporaties.
- Het is de gebouweigenaar die, in gesprek met de bewonersbegeleider en binnen de randvoorwaarde van veiligheid, de uiteindelijke keuze maakt.
- De bandbreedte van die keuze staat per groep beschreven in paragraaf 3.5.
- Tijdens het gesprek met de gebouweigenaar wordt eerst uitgelegd wat het Mijnraadadvies inhoudt en tot welk risicoprofiel het betreffende gebouw behoort.
- Eigenaren van gebouwen die vallen onder de P90 moet worden uitgelegd wat dit 'risicoprofiel' betekent. Met deze eigenaren zal het gesprek anders verlopen dan met gebouweigenaren die buiten de P90 vallen. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat afzien van versterken een andere impact heeft voor gebouweigenaren binnen en buiten de P90. Tijdens het gesprek met gebouweigenaren moet bovenstaande goed worden uitgelegd, zodat eigenaren een weloverwogen keuze kunnen maken.
- De mogelijkheid van herbeoordelen en het tempo waarin dit kan worden gerealiseerd wordt bepaald door de beschikbare engineeringcapaciteit en uitvoeringscapaciteit. Deze vorm van engineering is concurrerend met de beoordeling van de meest risicovolle gebouwen voor zover daarvan nog geen versterkingsadvies beschikbaar is. Dit zorgt ervoor dat de mogelijkheid tot herbeoordelen pas kan worden aangeboden na (afronding van) de engineering van de meest risicovolle gebouwen. Wanneer versnelde methodieken beschikbaar zijn, worden deze toegepast.
- De kaders versterken⁵ blijven van toepassing tot andere afspraken zijn gemaakt. Daarin wordt de eigenaar de mogelijkheid geboden om te kiezen voor alternatieven (zoals koop/sloop en sloop/nieuwbouw) indien er sprake is van een omvangrijke versterkingsopgave (investeringskosten > 150% van de marktwaarde exclusief de waarde van de grond).
- Uitgangspunt geformuleerd door TTE over cc2/cc3 panden opnemen.

4.3 Versnellen

In het bestuurlijk overleg van 5 juni 2018 tussen Rijk en regio is besloten maatregelen te treffen gericht op het versnellen van de versterkingsopgave. Het betreft maatregelen met betrekking tot:

- Het radicaal vereenvoudigen en versnellen van het proces met eigen regie bewoners inclusief een radicaal versneld proces;
- Het vergroten van de uitvoeringscapaciteit;

⁴ Brief aan gemeenten van 30 juli 2019

⁵ MJP Brief 2018

- Daadkrachtig besturen van de versnelling inclusief een versnellingssteam vanuit verschillende overheden en NCG;
  - Het inrichten van één uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2020;
  - Het zo snel mogelijk werken volgens het nieuwe publieke besturingsmodel op basis van het Besluit Versterken Gebouwen Groningen;
  - Het verlenen van een operationeel mandaat aan NCG;
  - Het verlenen van crisismandaten.
- In het bestuurlijk overleg van 23 januari 2020 is het versnellingspakket vastgesteld. De uitwerking hiervan staat in de bijlage.

4.4 Capaciteit

4.4.1 Tijdelijke huisvesting

Om de versterkingsopgave te kunnen uitvoeren is tijdelijke huisvesting nodig. Afhankelijk van het tempo, de gestelde kaders en de omvang van de versterkingsmaatregelen kan binnen de bestaande woningvoorraad en reeds toegevoegde woningvoorraad de vraag naar tijdelijke huisvesting worden opgevangen. Afhankelijk van de gestelde kwalitatieve voorwaarden en ruimtelijke inpassingsmogelijkheden vraagt het uitbreiden van de woningvoorraad om een lange voorbereidingstijd, de huidige procedure kan oplopen tot ruim anderhalf jaar. Bij iedere HRA run is het van belang een analyse te maken van de huidige voorraad, de voorraad in ontwikkeling en de verwachte vraag. Hiermee kan de druk op het inpassen van de tijdelijke huisvesting in de omgeving zoveel als mogelijk worden beperkt.

4.4.2 O&B capaciteit

De opdracht voor opname en beoordeling in 2020 is 4000 opnames en 4000 beoordelingen. Vanuit de plannen van aanpak van 2019 zijn inmiddels ongeveer 3000 beoordelingen weggezet in opdrachten. Dat betekent dat er nog capaciteit is voor 4000 opnames en 1250 beoordelingen. De aantallen per gemeente zijn verdeeld op basis van het aantal adressen in de werkvoorraad met een verhoogd risico, vervolgens is er een verdeling gemaakt op basis van de resterende totale werkvoorraad.

4.4.3 Uitvoeringscapaciteit

Er is in door Bouwend Nederland aangegeven dat er voldoende capaciteit is om de uitvoering aan te kunnen. Via de praktijkaanpak en de bouwimpuls wordt op een aangepaste wijze gebruik gemaakt van de capaciteit van de bouw (zie bijlage versnellingspakket).

4.4.4 Varianten

Praktijkvariant

Het proces van de Praktijkaanpak zal versneld verlopen en bewoners vanaf de opname nauw betrekken. Op hoofdlijnen bestaat het proces uit de volgende stappen:

1. *Opnemen van woning*
2. *Ontwikkelen van versterkingsmaatregelen*
3. *Borgen van kwaliteit en nemen normbesluit*
4. *Ontwikkelen versterkingsplan incl. bewonerswensen*
5. *Nemen versterkingsbesluit en afgeven van omgevingsvergunning*
6. *Uitvoeren versterking*

Beoordelingskaders

Om te zorgen dat de beoordeling van de aannemer kan leiden tot een volwaardig normbesluit van de Uitvoeringsorganisatie, worden de versterkingsmaatregelen getoetst aan de hand van vooraf vastgestelde beoordelingskaders. De beoordelingskaders worden uitgewerkt tijdens de uitrol van de eerste pilotfase. De aannemer en constructeur maken een inschatting van werkzaamheden op basis van de op dat moment vigerende NPR (momenteel NPR:2018). Er zal van de aannemers gevraagd worden pragmatisch te denken indien een gebrek bestaat aan referentiemateriaal bij de NPR:2018. In een dergelijk geval wordt op basis van expert judgement bekeken welke effect een NPR:2018 beoordeling zou kunnen hebben. Voor de verdere uitrol van de Praktijkaanpak worden de kaders aan het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) ter validatie voorgelegd.

Eerste pilotfase praktijkaanpak

Er is een uitvraag gedaan bij gemeenten en de Versterkingspunten van de NCG om adressen op te leveren voor de eerste pilotfase van de praktijkaanpak. Alle zeven aardbevingsgemeenten hebben, in samenspraak met de NCG, adressen voorgedragen.

Typologiebenadering

Om een type te ontwikkelen moet worden bepaald welke eigenschappen woningen van een bepaald type hebben (de definitie) en welke maatregelen nodig zijn om dit type op norm te krijgen (de set hoofdmaatregelen). Er lopen twee complementaire sporen om deze typologieën te ontwikkelen. Enerzijds is er de 'bottom-up' ontwikkeling onder regie van de NCG. Binnen dit proces worden de definitie en de set aan hoofdmaatregelen ontwikkeld op basis van doorgerekende versterkingsadviezen voor woningen van hetzelfde type. Anderzijds werkt TNO in samenwerking met de TU Delft aan de typologie-aanpak, waarbij gebruikt gemaakt wordt van resultaten uit de 'bottom up' aanpak. De indeling van gebouwen in typologieën is hierbij gebaseerd op de gebouwkenmerken die relevant zijn voor het gedrag van gebouwen onder aardbevingsbelasting.

Beide aanpakken vullen elkaar aan. De onderstaande drie stappen geven of hoofdlijnen weer hoe de typologieaanpak gaat werken:

Stap 1: koppelen individueel gebouw en gebouwtypologieën

Op basis van een vereenvoudigde opname van een gebouw kan bepaald worden in welke typologie het betreffende gebouw hoort. Hiervoor is geen ingrijpend onderzoek nodig. Waar een typologie niet passend is, vindt alsnog een individuele beoordeling plaats.

Stap 2: toetsing aan veiligheidsnorm met behulp van (vlekken)kaart

Per typologie worden op basis van door TNO opgestelde vlekkenkaart aangegeven waar de typologie wel en niet voldoet aan de veiligheidsnorm.

Stap 3: bij normoverschrijding: standaard maatregelenpakket

Er wordt gestreefd naar één set maatregelen voor een voorlopig ontwerp. Uitwerking naar een definitief ontwerp vindt daarna plaats op basis van versterkingsmaatregelen vanuit de 'bottom-up' aanpak. Per gebouw zal in de uitvoering dus maatwerk worden geleverd over de inpassing van de maatregelen.

De typologieaanpak kan ook worden ingezet in combinatie met de praktijkaanpak. De typologieën zijn bruikbare referenties voor de aannemers om hun expert judgement op te baseren.

Bouwimpuls

Om de versnelling in de uitvoering te realiseren wordt er een Bedrijfsbureau ingericht om bouwcapaciteit inzichtelijk te maken, een constantere stroom aan bouwwerk te organiseren en de markt te betrekken bij het uitvoeren van de versterkingsoperatie. Het Bedrijfsbureau verzorgt de werkvoorbereiding (van opname tot ontwerp en/of van liggend advies tot ontwerp) en coördineert het proces van de uitvoering. Door aan de voorkant de werkvoorraad inzichtelijk te maken, ontstaat er een constante stroom aan werkzaamheden en kan het Bedrijfsbureau capaciteitsgarantie bieden. Het Bedrijfsbureau bestaat in beginsel uit vertegenwoordigers vanuit de B6, zes grote regionale bouwbedrijven, met als uitgangspunt dat dit gaandeweg wordt opengesteld aan de markt en ook lokale aannemers volop betrokken worden. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een breed langetermijnakkoord met als doel de marktbenadering structureel vorm te geven en de marktcapaciteit in de bouw maximaal te kunnen benutten en overeenstemming te bereiken over de werkwijze en contracteerwijze van de totale herstelopgave. De bewoner/eigenaar krijgt in alle gevallen de mogelijkheid zelf een aannemer te kiezen voor de realisatie en zit met deze aanpak veel eerder aan tafel met de aannemer om individuele wensen te bespreken en samen te werken op weg naar een veilig woning. Parallel aan dit spoor worden uiteraard ook via het klassieke proces in deze fase projecten uitgezet bij andere bedrijven dan de genoemde B6.⁶

⁶ Versnellingspakket BOG 23 januari 2020

5 Versterking gemeenten xxx

- 5.1 Lokale context en visie
- 5.2 Nationaal Programma Groningen
- 5.3 Omvang opgave en gebieden
- 5.4 Meerjarige ambitie
- 5.5 Opname en beoordeling 2020 (op basis van verstrekte verdeelsleutel)
  - 5.5.1 Sectorale programma's
  - 5.5.2 Gebouwen
- 5.6 Uitvoering 2020
  - 5.6.1 Sectorale programma's
  - 5.6.2 Gebouwen

6 Risico's

Met het versnellingspakket zijn knelpunten geanalyseerd. Daar is een aantal punten benoemd.

Wisselwoningen

Op dit moment lijkt er een tekort te zijn aan (grond voor) wisselwoningen in de aardbevingsgemeenten. De NCG werkt aan oplossingsrichtingen voor de wisselwoningenproblematiek. Hierbij worden diverse oplossingen onderzocht en alternatieve arrangementen uitgewerkt, zoals het inzetten van woningcorporatiebezit en het toekennen van een vergoeding waarmee bewoners eigen invulling kunnen geven aan alternatieve huisvesting. De NCG gaat in februari 2020 in overleg met de gemeenten over de nadere uitwerking hiervan.

Capaciteit Uitvoeringsorganisatie

De organisatorische capaciteit bij de Uitvoeringsorganisatie is mogelijk een knelpunt zolang vacatures voor projectmanagers en bewonersbegeleiders niet worden ingevuld. Het subteam dat werkt aan het bouwakkoord maakt in ieder geval inzichtelijk hoeveel capaciteit nodig is van de Uitvoeringsorganisatie om de uitvoeringsfase te kunnen faciliteren. In parallel wordt bekeken of en op welke wijze gemeenten ondersteund kunnen worden in onder andere het vergunningverleningsproces.

Parallel traject uitvoeringsvragen en rolverdeling versterkingsoperatie

Onderdelen van de aanvulling op de Tijdelijke Wet Groningen ten behoeve van versterken, worden in lagere regelgeving verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Er zal op initiatief van de regio een proces ingericht worden om meer duidelijkheid te schetsen over de rolverdeling en bijbehorende verantwoordelijkheden van de Uitvoeringsorganisatie, de gemeenten en BZK binnen de versterkingsoperatie. Daarnaast zullen in het parallelle proces uitvoeringsvragen ten aanzien van de diverse processtappen binnen het versterkingsproces aan de orde komen. De betreffende werkgroep start in februari 2020 en loopt vooruit op het inwerkingtreden van de Wet versterking gebouwen Groningen.

Kaders versterking

Om de versterking van gebouwen te kunnen uitvoeren en bewoners helderheid te geven, heeft NCG eind 2017 kaders versterking opgesteld. Het gaat hierbij om randvoorwaarden en uitgangspunten om de versterking mogelijk te maken. Uitgangspunt van het Versnellingsteam is dat deze bestaande kaders versterking in principe gehandhaafd zullen blijven. Er wordt daarnaast parallel bekeken of de versnellingsmaatregelen tot herijking van de kaders zal moeten leiden.

Toepassing HrA en NPR

In het kader van de toepassing van de HrA en de NPR hebben de ministers van EZK en BZK op 9 januari jl. het ACVG naar aanleiding van de steekproef 1581 een aantal vragen voorgelegd:

- 1) Hoe kan worden omgegaan met de discrepantie tussen de uitkomsten van de HRA en NPR bij het vaststellen van een risicoprofiel van een gebouw en het beoordelen of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet?
- 2) Hoe is te verklaren dat gebouwen, die volgens de HRA aan de veiligheidsnorm voldoen en zelfs geen licht verhoogd risicoprofiel hebben, in de beoordeling op basis van de NPR2018 toch versterkt blijken te moeten worden?
- 3) Op welke wijze kan het verschil tussen de uitkomsten van HRA en NPR worden verkleind. Het ACVG zal conform het Instellingsbesluit de regio betrekken bij het opstellen van dit advies.

7 Communicatie

Is paragraaf opgesteld via communicatielijn.

8 Rapportage en monitoring

Per gemeente in te vullen

NCG zorgt via een maandelijks dashboard voor een voortgangsrapportage.

CONCEPT